

Vapenbrott "i kriminell miljö" anses för oklart

RÄTTSLIGT Att ett vapenbrott ska ses som grovt för att det har skett i "en kriminell miljö" är för luddigt. Det anser flera remissinstanser kring förslagen i regeringens utredning om en strängare syn på vapenbrott. För många vapen kan dessutom komma att räknas som "särskilt farliga".

Erika Nekham/TT

19:56 | 2019-11-02

I somras lämnades en statlig utredning in till regeringen, med flera förslag om en strängare syn på vapenbrott som en del i bekämpningen av skjutvapenvåldet. Ett förslag för att få fler vapenbrott att räknas som grova är att det ska beaktas om vapnet hanterats i "en kriminell miljö".

Men vad det egentligen innebär är för oklart, konstaterar flera remissinstanser – exempelvis Justitieombudsmannen, Jägarnas riksförbund, Brottsförebyggande rådet och Säpo – som nu gett sina synpunkter på utredningen. Attunda tingsrätt befarar att "kriminell miljö" är så vagt att det kan bli svårt att tillämpa.

Polismyndigheten anser att fler omständigheter bör lyftas fram som kan tala för att det rör sig om ett brott i just kriminell miljö.

"SKYDDSVÄST"

"Exempelvis koppling till kriminell gruppering, förekomst av hotbild som går att koppla till en kriminell miljö, bärande av skyddsväst eller samtidig hantering av narkotika", skriver polisen i sitt yttrande. Myndigheten påpekar samtidigt att det blivit allt svårare att bevisa att en person har kriminell koppling:

"Sedan drygt tio år tillbaka begås de nu aktuella brotten i allt större utsträckning av oorganiserade nätverk och grupperingar som saknar fasta strukturer och annat som ofta kännetecknar tillhörighet".

FÖR BRETT?

Ett annat förslag i utredningen innebär att fler vapen ska räknas som särskilt farliga – på så sätt skulle fler gärningar kunna bedömas som grova eller synnerligen grova vapenbrott.

Flera remissinstanser noterar dock att förslaget skulle innebära en så stor utvidgning av begreppet att en majoritet av alla vapen kommer att klassas som särskilt farliga. Det blir en motsägelse, anser

Svenska jägareförbundet.

Om man nu ska gradera in saker i en farlighetsskala, så borde majoriteten ligga i det som är normalt, sedan har man extremerna uppåt och nedåt. Särskilt farligt i vår värld är det som är extra, extra farligt, utöver det som är normalt. Rent språkligt blir det konstigt att definiera en minoritet som en majoritet, säger Ola Wälimaa, förbundsjurist på jägareförbundet.

FARLIGT OCH ODUGLIGT

Det blir också fel att tala om vissa vapentyper som särskilt farliga – omständigheterna i de enskilda fallen påverkar hur pass farligt vapnet är, enligt organisationen.

Som exempel nämns att en pennpistol kan vara lätt att bära med sig och effektiv om man vill skada någon på nära avstånd. Men den är näst intill oduglig på långt håll. Ett större vapen kan å andra sidan användas för att med precision träffa någon på avstånd, medan det är odugligt om man vill smuggla med sig det in på en krog för att skada någon.

Det blir lite fel att per definition kategorisera ett visst vapen som farligt i alla lägen. Det är ju den bedömningen man gör i dag i domstolarna, att om man exempelvis har med sig ett vapen som är lätt att bära dolt på en allmän plats, då är det i sig försvårande, säger Wälimaa.

FAKTA

Fakta: Effekt och utformning

För att få en effektivare bekämpning av skjutningar och sprängningar presenterade regeringens särskilde utredare Kazimir Åberg i somras flera förslag, som bland annat syftade till att fler vapenbrott ska kunna bedömas som grova.

I dag ska man vid bedömningen av om ett vapenbrott är grovt beakta om vapnet varit "av särskilt farlig beskaffenhet". Utredaren har förslagit att formuleringen ska utvidgas, så att vapnet kan vara av särskilt farlig beskaffenhet på grund av dess effekt, konstruktion eller utformning.

Andra förslag är att hänsyn ska tas till om vapnet förekommit i "en kriminell miljö", samt att maxstraffen ska höjas från dagens sex år till sju års fängelse för grovt vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor.

Utredaren föreslår också att Tullverket ska få utökade befogenheter och kunna stoppa paket som man misstänker exempelvis innehåller en handgranat. I dag kan tullen hålla kvar försändelser som misstänks innehålla narkotika.